

Scénář k rozhlasové nahrávce

Paní Hermina Musilová, rozená Schebestová, se narodila 3. dubna 1928. ve Stonařově. Tehdy byl Stonařov převážně německou obcí, jen asi čtvrtinu obce tvořili obyvatelé české národnosti. Celá rodina paní Schebestové byla německé národnosti. Tatínek Josef Schebesta a maminka Marie Schebestová, společně s dvěma dcerami hospodařili na svém statku. Obhospodařovali 17 hektarů půdy. Při práci jim musely pomáhat, jak dcera Hermina, tak její o dva roky starší sestra.

19:02 - 18:52, 18:50 – 18:48 (MP1)

„Musely jsme, byly dvě holky. Jedna musela venku pomoci hospodařit jeden tejdén a ta druhá byla v kuchyně. Jít na pole, krmit dobytek.“

Ve Stonařově byly dvě školy česká a německá. Paní Hermina Musilová navštěvovala osm let německou školu – 4 třídy obecné školy a 4 třídy měšťanky. Po vyučování se ale stýkala i s českými dětmi. Neexistovaly rozdíly mezi dětmi české a německé národnosti.

53:09 – 53:05

„Hráli jsme si dohromady i za války.“

V roce 1939 začala druhá světová válka. Většina mužů německé národnosti musela narukovat. Ostatní němečtí obyvatelé zůstali v obci a žili zde společně s Čechy.

Tatínek paní Hermíny měl bratra, který byl komunistou.

8:04 – 7:42 (MP1)

„Von se nedal k Němcům, von byl svobodnej a voni dělali, ty Čechy, pár, takovou skupinu a proti vlády. A to se scházeli v lesy a to držely takový schůzi a sešli se komunisti. A můj tatínek vždycky říkal: Frantíku, dej pokoj, voni vás špehujou a voni vás zavřou.“

7:41 – 7:00 (MP1)

„Ale ne, a najednou to bylo v létě a my jsme přišly ze školy a my jsme už měly napsaný: Jet s Frantíkem pro seno k Votínu. A teď najednou přišli ty

esembáky, nebo co to bylo a řekli: Voblečte se Dieter. Koně tady stáli a vzali ho pryč. Tak my vzaly honem kolo, a sestra, a jely jsme a tatínek šel na výbor, jo, že ho jen budou zpovídat. Lukša, Příbyl, ty tři a byli zajatý.“

Bratr pana Schebesty, František byl odsouzen a poslán do koncentračního tábora v Dachau a Flossenbürgu. V roce 1945 ho propustili a vězni přišli do Plattlingu v Bavorsku a tam mu dali pracovníci Červeného kříže hodně najíst a do rána zemřel společně s některými dalšími zajatci. Tatínek šel později bratra hledat, dozvěděl se, jak to všechno bylo. Ukázali jim knihu a společný hrob.

8. května 1945 skončila druhá světová válka. Přišli Rusové a rudé gardy či, jak se jim též říkalo, rabovací. Schebestovy čekal nepříjemný zážitek.

7:04-6:28 (MP2)

„Měli jsme tetu v Třeště, ale ta teta neměla děti. Tak my jsme to zdělili všechno. Tak vona už byla přes 80 roků, a když byla ta válka a náš tatínek a my jsme měli pole tam u hřbitova. Tak měla zlatý hodinky na řetěz, jak to nosili, prsteny, náušnici a všechny takový věci, jak to nosili. A říká: Heleďte, já to potřebovat nebudu, vemte to k vám. A že přes zimu byla tady a v létě byla doma.“

6:28- 6:01 (MP2)

„A teď přišli Rusi a můj tatínek říká. To byla taková krabice. Kam s tím pudem? Ty Rusi prej jdou na hodiny. Tak šel do včelníka a tam to zabalil ještě, dal prkno a zakopal to. Jo a přišly ty třešťský gardy, s kerýma náš tatínek byl dobře. Jabka jim tam a všechno nechal.“

6:00 – 5:52 (MP2)

„A říká: Schebesto, kde máš to zlato? A když nepudeš, my víme, že to zlato máš tady. Tak tatínek šel a vykopal to.“

5:47- 5:40 (MP2)

„Nebo vodvezem tě na výbor a už rodinu neuvidíš. Náš tatínek šel a voni to shrábli a šli.“

Před koncem války bylo paní Hermině 17 let. Seznámila se s chlapcem. Byl české národnosti. Jejich vztahu ale osud nepřál. Paní Hermina zjistila, že otěhotněla. Protože jejich rodina byla německé národnosti, bylo rozhodnuto o jejím odsunu.

Všichni němečtí obyvatelé Stonařova byli nahnáni na nádvoří u kostela. Byl vydán rozkaz k jejich transportu. Dostali dvacet minut na to, aby si sbalili nejnnutnější věci. Na cestě je doprovázeli členové gardy.

16:16 – 15:54 (MP1)

„Přišli jsme až do Pavlova a z Pavlova říká – Slavonice vás nevemou, musíte zpátky na Znojmo. Tak jsme z Pavlova šli zase na Dlouhá Brtnice a na Znojmo. A přišli jsme na Hladov a říkali: Teď vás nevemem, Rakousko vás neveme. Všichni zase dom.“

Všichni se tedy museli vrátit domů, postupně se k obyvatelům Stonařova připojili Němci odsunutí z Jihlavy a okolních vesnic. Dostali příkaz, aby se vrátili domů. Některé domy byly již obsazené, proto museli k příbuzným nebo do lágrů. Schebestovi se vrátili domů, protože jejich statek nebyl obsazen. Čekalo se, zda se nevrátí bratr pana Schebesty z koncentračního tábora, statek by pak dali jemu.

Znovu přišlo nařízení o dalším odsunu.

14:40 – 14:28 (MP1)

„A zase podruhé nás dali. Některý už si sami utekli do Rakouska pěšky na vlastní pěst. A my jsme tady ještě byli, tak potom nás dali do Helenína.“

14:15 – 13:52 (MP1)

„To už bylo v roce 1946. Tam jsme byli v tom lágru a tam řekli: Všichni budete transportem zas pryč do Německa. Tam bylo vojsko a to jsme šli skrz takový vrata, tam nás zaprášili.“

13:26 -13:23,13:17 (MP1)

„Nastoupit do vagonu, co je na dobytek. To nás dali a už jsme jeli.“

Ani tam je nečekalo příjemné přivítání. Rodilí Němci jim vyčítali, že sami mají bídu, neměli je rádi. Odsunutí Němci museli jít pracovat k sedlákům, aby si vydělali alespoň na jídlo.

Mezitím manžel paní Herminy zabral Schebestův statek a hospodařil zde s matkou a sestrami. Nemohl se smířit s odchodem své milé, a tak se po dvou letech rozhodl, že za paní Herminou uteče do Německa.

11:14-10:51 (MP1)

„Von řekl, když šlas pryč, tak já tady taky nebudu na tom baráku. Tak von se sebral za 2 roky a řekl: Já uteču. Já jim to tady nechám a uteču. A utekl přes Železnou Rudu. A tam ho chytli a zavřeli ho. A von tam byl teď. Volali na výbor sem.“

10:38-10:22 (MP1)

„A výbor volal: Pustte ho dom, my si s ním to vyřídíme tady. No a tak voni z výboru řekli: Neutíkej nám přes hranice. My to tak vykonáme, že ji pustíme zpátky. To trvalo 4 roky, než jsem se vrátila v roce 1950.“

Po návratu zjistila, že vše kolem ní je jí cizí, dřívější sousedé zmizeli, místo nich zde žili neznámí lidé. Synovi byly již 4 roky a neuměl česky. Zároveň musela podepsat prohlášení, že nechce žádný majetek. V roce 1951 se manželům Musilovým narodila dcera. Jako rodina hospodařili na statku do roku 1957, kdy byli nuceni vstoupit do družstva.

Navštěvovat příbuzné, kteří museli po odsunu zůstat v Německu, mohla buď bez dětí, nebo jen s jedním dítětem, aby nemohla emigrovat. Jednou k nim přijel na návštěvu i její tatínek, pan Schebesta. Bohužel se opět setkal s nenávistí vůči Němcům.

3:30-3:11 (MP2)

„To byl starej Nechvátal a říkal: Josef, my jdeme spolu do hospody. To byla ještě stará hospoda. A tak s tím Nechvátalem šli a byl tam starej Kindl a viděl tatínka: Ježíš Němci pustili zas dom, Němci!“

Když to tatínek paní Schebestové slyšel, nevydržel na návštěvě ani 14 dní a odjel se slovy, že už nechce Stonařov nikdy vidět.

Po smrti manžela jí sestra nabízela, aby se přestěhovala za ní a maminkou do Německa, ale paní Musilová již nechtěla.

1:57-1:44 (MP2)

„Co já budu dělat tam, ty máš svoje rodinu, já mám svoje děti tady. My budeme starý. Já tam zůstanu sama v baráku. Ty děti mám tady a barák mám taky tady. Tak já už nebudu v Německu.“

1:19-1:16 (MP2)

„Je to rodina rozházená a nestojí to za nic.“

Nyní žije paní Hermína Musilová ve Stonařově na statku sama, ale často ji navštěvují její děti, vnoučata, pravnoučata i kamarádky.

Závěrem paní Hermína Musilová, rozená Schebestová všem lidem vzkazuje:

„Ať je mír a každý poctivě žije, aby už k ničemu podobnému nikdy nedošlo.“